

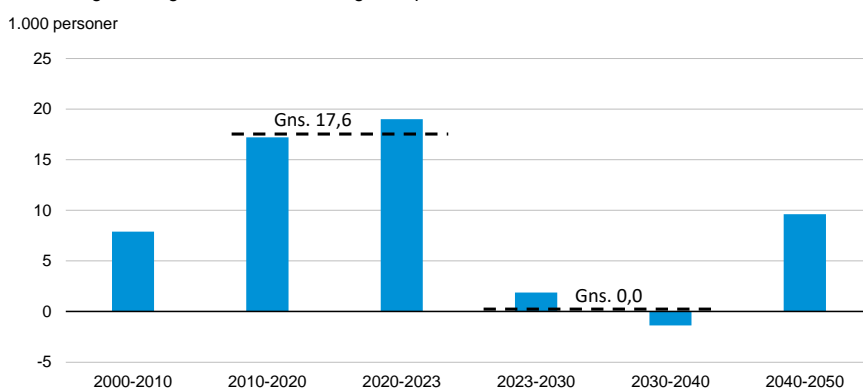
17 år uden flere hænder til virksomhederne

Årtiers fremgang i dansk økonomi afløses af stilstand frem mod 2040. De private virksomheder må klare sig med de hænder, de har i dag, selvom de står foran store opgaver som bl.a. den grønne omstilling. Der er brug for både reformer, mere udenlandsk arbejdskraft og en benhård prioritering af antal offentligt ansatte.

De private virksomheder udvikler og sælger de grønne løsninger til at løse klimakrisen. De producerer læge- og hjælpemidler som forlænger og gør vores liv bedre og de føde- og drikkevarer, vi lever af. De leverer teknologiske og digitale løsninger, som gør hverdagen og arbejdsdagen nemmere og giver nye muligheder. Og de gør det med succes. Men de kunne ikke have gjort det uden deres medarbejdere.

Udsigt til 17 år uden flere hænder til private virksomheder

Gns. årlig ændring i strukturel beskæftigelse i private virksomheder

Anm.: Beskæftigelsen er opgjøret eksklusive orlovs personer. Væksten i den offentlige beskæftigelse i 2023-30 er beregnet på baggrund af prioriteringerne i SVM-regeringsgrundlaget og sundhedspakken, jf. boks 1.

Kilde: 2030-forløb, august 2022 og Økonomisk Redegørelse, marts 2023.

Når man ser bort fra udsving som følge af økonomiske opture og nedture, så er succesen drevet frem af, at der hvert år siden årtusindeskiftet har stået ekstra medarbejdere klar til at løfte virksomhedernes produktion og omsætning til et nyt niveau. Det kan især tilskrives tidligere regeringers fokus på reformer, der øger arbejdsudbuddet, og på øget tilstrømning af udenlandsk arbejdskraft. Og særligt i de seneste år er udviklingen gået rigtig stærkt. Fra 2010 til i år steg den strukturelle private beskæftigelse med knap 18.000 personer om året i gennemsnit.

Men nu er det slut. Over de næste 17 år frem mod 2040 er der stort set ikke udsigt til en eneste ekstra medarbejder til de private virksomheder, når der ses på den strukturelle private beskæftigelse. Det vil sætte udviklingen af nye produkter og services i stå og sætte udviklingen af samfundet på pause.

Virksomhederne har med andre ord ikke mulighed for at løfte omsætning og salg og skabe værdi for samfundet ved at ansætte flere medarbejdere. Det kan alene ske ved, at de øge produktiviteten – altså at hver medarbejder producerer mere per arbejdet time. Heller ikke det skønnede bidrag fra produktiviteten er dog prangende i de kommende år (omend der er stor usikkerhed forbundet med skøn heraf). Dertil kommer, at den gennemsnitlige arbejdstid per beskæftigede har været faldende de sidste mange år. Hvis denne tendens fortsætter (hvilket beregningsteknisk antages ikke at være tilfældet i 2030-forløbet), vil det yderligere begrænse virksomhedernes muligheder for at udvikle nye produkter og skabe vækst i samfundet¹.

Produktivitet er stort set den eneste vækstdriver de næste 17 år

Gennemsnitlig årlig vækst, pct.

	2010-23	2023-40
Strukturel vækst¹	1,6	1,2
<i>heraf bidrag fra</i>		
- Strukturel beskæftigelse	0,7	0,1
- Arbejdstid per beskæftiget	-0,4	0,0
- Produktivitet	1,3	1,0

1) Vækst i strukturel BVT eksklusivt bidrag fra råstofsektor. Den samlede vækst kan afvige fra summen af bidrag fra de enkelte elementer på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Konvergensprogram 2023.

Vi ser altså ind i 17 magre år med en underliggende vækst langt under hvad, vi har været vant til de seneste år. Selvom det måske ikke

¹ Grundforløbet i analysen tager afsæt i det mellemfristede forløb i Danmarks Konvergensprogram 2023 og indeholder således effekten af at afskaffe store bededag. Afskaffelsen øger den gennemsnitlige arbejdstid per beskæftiget frem mod 2030, men over hele perioden 2023 til 2040 afrundes ændringen til 0,0 med en decimal.

ser ud af meget med en årlig vækst på 1,2 frem for 1,6 pct, så er det reelt forskellen mellem, at BNP vokser med 870 eller med 600 mia. kr. (2023-niveau) de næste 17 år. Bidraget fra lavere strukturel beskæftigelse svarer i sig selv til et tab på knap 330 mia. kr.

Skal de få ekstra hænder være offentlige eller private?

Stilstanden i den private beskæftigelse de næste 17 år skal især ses i lyset af, at den samlede strukturelle beskæftigelse kun stiger ganske lidt i denne periode. Fra 2023 til 2030 stiger den strukturelle beskæftigelse med ca. 4.500 om året – og fra 2030 til 2040 med ca. 2.500 personer om året. Det skyldes, at der bliver færre i de erhvervsaktive aldre, og at tidligere tiders reformer ikke længere har den store effekt i disse år.

Hvor mange hænder, de private virksomheder kan få gavn af afhænger imidlertid også af, hvor mange offentligt ansatte, der skal være. Jo flere offentligt ansatte (for et givent arbejdsudbud), jo færre privatansatte.

SVM-regeringen har endnu ikke præsenteret en 2030-plan med et mål for væksten i den offentlige sektor og et skøn for den offentlige beskæftigelse frem mod 2030. Det er dog muligt på baggrund af de konkrete prioriteringer og forslag i regeringsgrundlaget samt sundhedsudspillet med et løft på fem mia. kr. at komme med et skøn for, hvor mange penge regeringen vil prioritere til offentligt forbrug. Og dermed er det muligt at komme med et groft skøn for udviklingen i den offentlige beskæftigelse. Det offentlige forbrug skønnes på den baggrund at blive løftet med 46½ mia. kr., jf. boks 1. Heraf vil de tre mia. kr., der er afsat til et løft i de offentlige lønninger, ikke give anledning til flere offentligt ansatte.

Skøn for udvikling i offentlig forbrug og offentlig beskæftigelse

Ændring 2023-30

	Gns årlig realvækst (pct.)	Samlet løft i off. forbrug (mia. kr.)	Ændring i offentlig beskæftigelse (1.000 pers.)
Nulvækst	0	0	-41
Demografisk træk	0,5	21,25	-11
Al råderum til offentligt forbrug	1,5	64	29
Skøn pbga regeringsgrundlag ¹⁾	1,0	46,5	20

1) Inklusive løft i offentlig forbrug på Tryghed på 2,5 mia. kr. (svarende til niveaulet i S-regeringens 2030-plan) samt 5 mia. kr. ekstra til sundhedssektoren.

Kilde: DI-beregninger på baggrund af tal fra Finansministeriet.

Boks 1. Offentligt forbrug i regeringsgrundlag

I regeringsgrundlaget indgår en lang række konkrete prioriteringer og tiltag, som vedrører det offentlige forbrug, og som det er muligt at sætte beløb på.

Det drejer sig især om flere penge til at følge det demografiske træk (21¼ mia. kr.) og til at løfte forsvarsudgifterne til to pct. af BNP i 2030 (16¼ mia. kr.). Desuden lægges op til et lønløft for offentligt ansatte på tre mia. kr. samt at prioritere de sparede midler fra at forkorte kandidatuddannelser og skære det sjette SU-år væk på bedre uddannelser. Samtidig indgår en række besparelser, eksempelvis nedlæggelsen af jobcentre (tre mia. kr.) og besparelser på administration i kommuner og regioner (tre mia. kr.).

Hertil kommer også en hensigt om at sætte flere midler af til tryghed i form af flere midler til politiet, retsvæsenet osv. Det antages, at SVM-regeringen afsætter samme beløb til dette som den tidligere S-regering lagde op i deres 2030-plan (2,5 mia. kr.)

Endvidere har regeringen d. 23. maj annonceret en sundhedspakke på fem mia. kr., hvilket skønnes at give anledning til et tilsvarende løft i det offentlige forbrug.

Samlet lægges op til et løft i det offentlige forbrug på 46½ mia. kr. – og 43½ mia. kr. eksklusive højere løn til offentligt ansatte.

SVM-regeringen prioriterer flere penge til offentligt forbrug

Ændring i offentligt forbrug i 2030

	Mia. kr.
Demografisk træk	21,25
Forsvar op på 2 pct. af BNP	16,25
Flere penge til uddannelse	3,5
Lønløft til offentligt ansatte	3
Sundhedspakke	5
Psykatri	3
Tryghed (retsvæsen, politi mv.)	2,5
Reform af videregående uddannelser og SU	-2
Beskæring af jobcentre	-3
Besparelser i kommuner og regioner	-3
Samlet ændring	46,5
Samlet ændring eksklusive lønløft	43,5

1) Udgifter til tryghed er antaget at have samme niveau som i S-regeringens 2030-plan. Der er stor usikkerhed om, hvordan forsvarsløftet på 20 mia. kr. konkret udmøntes mellem forbrug og investeringer. I beregningen er det forudsat, at 16,25 mia. kr. udmøntes til forbrug.

Kilde: Regeringsgrundlag: Ansvar for Danmark og DK2030 - Et grønnere, sikrere og stærkere Danmark 2030.

Et sådant løft vil under de gængse antagelser om en uændret varekøbskvote i den offentlige sektor beregningsteknisk medføre

20.000 flere offentligt ansatte i 2030 end i 2023 – eller 2.700 ekstra om året². Med en vækst i den strukturelle beskæftigelse på ca. 4.500 om året levner det kun plads til en vækst i den strukturelle private beskæftigelse på knap 2.000 personer om året fra 2023 til 2030.

Efter 2030 antages det i Finansministeriets beregninger, at den offentlige sektor vokser i takt med det demografiske træk og velstandsudviklingen. Det indebærer, at den offentlige beskæftigelse stiger mere end det samlede arbejdsudbud, så den private beskæftigelse falder med 1.400 personer om året i gennemsnit.

Flere hænder fra reformer og færre offentligt ansatte

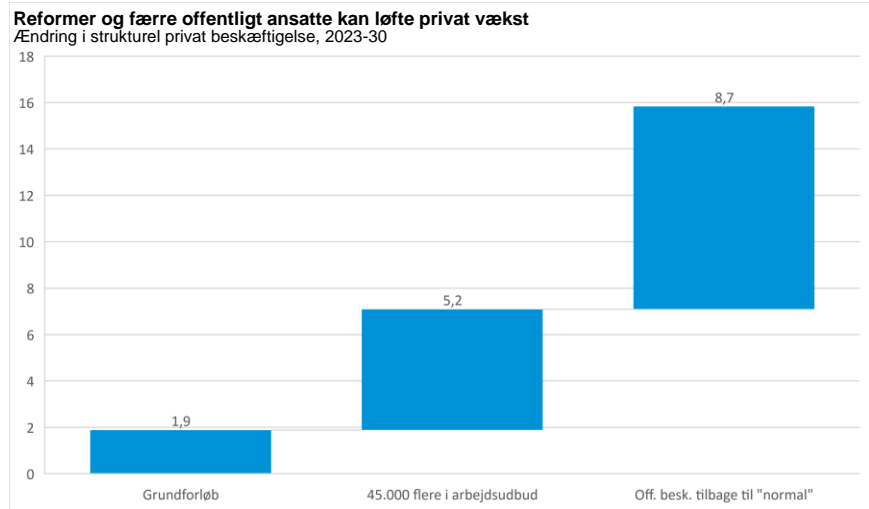
Der er reelt kun to veje til at sikre flere hænder til de private virksomheder: Reforme, der øger arbejdsudbuddet (inklusive tiltag der tiltrækker udenlandsk arbejdskraft), eller ved at reducere den offentlige beskæftigelse.

De konkrete reformer og tiltag i regeringsgrundlaget løfter arbejdsudbuddet med omkring 27.000 fuldtidspersoner (inklusive afskaffelsen af store bededag), og der indgår et mål om samlet set at vedtage reformer i denne regeringsperiode, som leverer et løft på 45.000 fuldtidspersoner. Det vil give markant flere hænder til de private virksomheder. Det kan løfte den årlige vækst i den private strukturelle beskæftigelse med godt 5.000 personer³, så der samlet set er en fremgang omtrent som i 00'erne.

---

² Inklusive flere ansatte i forsvaret.

³ Der indregnes kun et løft på 36.500 personer, da løftet fra afskaffelse af store bededag allerede er inde i grundforløbet (som en effekt i timer og ikke hoveder).

Der kan dog komme et endnu større bidrag, hvis det lykkes at få den offentlige beskæftigelse tilbage på niveauet fra før S-regeringen tiltrådte. Det understreger, hvor afgørende det er, hvad SVM-regeringen ender med at planlægge efter i deres 2030-plan – og ikke mindst vigtigheden af at få indfriet de store ambitioner i regeringsgrundlaget omkring at få frisat og reformeret den offentlige sektor.

